TANZANIA
Registered this 5th
day of August 20 20
Asst. Registrar of Cooperative Societies

SAVINGS & CREDIT COOPERATIVE SOCIETY

UDOM SACCOS
Pamoja Tujenge Uchumi Wetu

CHAMA CHA USHIRIKA WA AKIBA NA MIKOPO CHUO KIKUU CHA DODOMA
(UDOM SACCOS LTD)
NA. YA USAJILI: DOR 715

SERA YA MIKOPO

Imetengenezwa Chini ya Kanuni ya 28 ya Huduma Ndogo za Fedha (SACCOS) 2019

Imeandaliwa na Bodi ya UDOM SACCOS LTD
S.L. P 2765
Barua Pepe: udomsaccosltd@gmail.com
Simu:
DODOMA – TANZANIA

Toleo la 3 Mwaka 2020

10.2 Matengo ya madeni mabaya.... 17
10.3 Kusimamisha mikopo kwa muda.... 18
SEHEMU YA KUMI NA MOJA.... 18
11. 0 UKUSANYAJI WA MADENI.... 18
11.1 Mambo ya kuzingatia kabla ya kuanza ukusanyaji wa madeni.... 18
11.2 Mkataba wa mkusanya madeni.... 19
SEHEMU YA KUMI NA MBILI.... 19
12.0 UFUTAJI WA MIKOPO NA UUZAJI WA DHAMANA.... 19
12.1 Hatua za ufutaji wa mikopo.... 19
12.2 Taratibu za chama kuuza dhamana za mwanachama.... 20
14.0 HITIMISHO.... 21

SEHEMU YA KWANZA

1.0 Utangulizi

Sera ya Utoaji, ukusanyaji na ufutaji wa mikopo ya UDOM SACCOS Ltd ni mwongozo uliowekwa na chama kwa ajili ya kusimamia namna ya utoaji wa mikopo ndani ya chama na ni ramani ya chama inayoonesha namna ya kutoa mikopo kwa wanachama wake. Taratibu hizi za mikopo zimetungwa kwa kuzingatia misingi ya kanuni za utendaji bora wa chama na lazima zifuatwe na zitumike katika shughuli zote za utoaji mikopo kwa wanachama.

Sera hii itazingatia matakwa ya Sheria ya Huduma ndogo za fedha Na.10 ya mwaka 2018 na Kanuni ya 28 za Huduma ndogo za fedha za mwaka 2019 kwa pamoja. Sera hii imejumuisha Maeneo yote muhimu yanayopaswa kuzingatiwa katika usimamizi wa mikopo ikiwa ni pamoja na utoaji wa mikopo, Ukusanyaji wa Mikopo,Ufutaji wa Mikopo, Dhamana za mkopo, taratibu za kuuza dhamana, bima ya mikopo, kama zinavyoelekezwa katika Kanuni ya 28-43 ya Kanuni ya huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

Sera hii imejumuisha Sehemu kumi na tatu. Sehemu ya kwanza ni utangulizi, sehemu ya pili ni utoaji wa mikopo na taarifa ya kukataliwa kupewa mkopo, sehemu ya tatu ni gharama za mkopo, sehemu ya nne ni bima ya mkopo, sehemu ya tano ni muda kikomo wa marejesho ya mkopo, sehemu ya sita ni vyanzo vya kukopesha na ukomo wa ukopeshaji, sehemu ya saba ni uidhinishaji wa maombi ya mkopo na urejeshaji wa mkopo, sehemu ya nane ni ukokotoaji na uainishaji wa mikopo iliyocheleweshwa, sehemu ya tisa usitishaji wa mapato tarajiwa wa marekebisho ya mkopo, sehemu ya kumi ni madeni, matengo na usimamishaji wa mikopo kwa muda, sehemu ya kumi na moja ni ukusanyaji wa madeni, sehemu ya kumi na mbili ni ufutaji wa mkopo na uuzaji wa dhamana na sehemu ya kumi na tatu ni muda wa rehema katika kulipa mkopo.

Sera hii imeandaliwa kwa kuzingatia sharti Na. 30 la masharti ya chama, pamoja na mambo mengine sera hii itapitiwa mara kwa mara ili kuona kama kunahitaji la kufanya maboresho na bodi itakuwa na jukumu la kuwasilisha maoni na mapendekezo katika maeneo watakayo ona yanafaa kwa lengo kuridhiwa na mkutano mkuu kabla ya kufanya maboresho.

1.1 Madhumuni ya Sera ya Mikopo

(a) Kuweka misingi na kanuni bora za utoaji mikopo.
(b) Kuepusha migongano isiyo ya lazima katika kutoa mikopo.
(c) Kupunguza hatari ya mikopo mibaya.
(d) Kujenga imani kwa taasisi za ndani na nje, wanachama na wananchi kwa ujumla.
(e) Kuiwezesha Bodi katika usimamizi wa mikopo.
(f) Kutekeleza kwa vitendo Sheria ya Huduma ndogo za fedha Na.10 ya mwaka 2018 na Kanuni za Huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

1.2 Walengwa wa Sera hii

Wadau wa Ndani

(i) Wanachama ndio walengwa wakuu wa Sera hii kwa kuwa ndio wakopaji
(ii) Watendaji – Hawa ni wataalamu wa kuchanganua na kutathmini mikopo inayoombwa na inayotolewa.
(iii) Wajumbe wa bodi, Kamati ya usimamizi – watahusika katika kusimamia na kuhakikisha kuwa taratibu zote za Sera zinafuatwa.

Wadau wa Nje

i) Wakaguzi wa nje – Watatumia Sera hii wakati wa ukaguzi.
ii) Maafisa ushirika – Ni washauri katika utekelezaji wa sera hii kama wawakilishi wa Serikali.
iii) Taasisi za Kifedha na wakopeshaji wengine – Watatumia sera hii wakati wa kutoa huduma ya mikopo chamani.
iv) Mrajis wa Vyama vya Ushirika – anahusika na kuidhinisha sera hii na kusimamia utekelezaji wake.
v) Makampuni ya kuchakata taarifa za wakopaji
vi) Waajiri
vii) Benki kuu ya Tanzania
viii) Wadau wengine

SEHEMU YA PILI

2.0 UTOAJI WA MIKOPO NA TAARIFA YA KUKATALIWA KUPEWA MKOPO

2.1 Utoaji wa Mikopo kwa Wanachama

UDOM SACCOS Ltd itatoa mikopo kwa wanachama wote wenye sifa ya kupata mikopo kwa kuzingatia upatikanaji wa fedha kwa ajili ya kukopesha na kwa kuzingatia sera ya mikopo ya chama bila kuathiri sheria ya Huduma ndogo za fedha na Kanuni za huduma ndogo za fedha zinazosimamia SACCOS za mwaka 2019.

2.2 Sifa za Mwanachama Anayestahili kupata Mkopo

Ili kuweka mazingira mazuri ya kuhakikisha mikopo inatolewa baadhi ya mambo yafuatayo yatazingatiwa kabla mwanachama hajapatiwa mkopo ambapo mwanachama ni lazima awe na sifa zifuatazo;

(a) Awe mwanachama hai wa UDOM SACCOS Ltd anayechangia Akiba yake mara kwa mara kama inavyoelekezwa na sera ya akiba ya Chama, Mwenye Hisa zisizopungua 40 zenye thamani ya Tshs.10,000/= kama inavyoelekezwa na sera ya uhamasishaji uwekaji akiba amana na hisa.

(b) Awe ametimiza miezi mitatu chamani tangu kujiunga kabla ya kuomba huduma ya mkopo chamani. (kwa sababu za kibiashara na ushindani, kwa busara ya Bodi, Mwanachama anaweza kupatiwa mkopo chini ya muda wa miezi mitatu. Mkopo katika hali hii utaidhinishwa na Bodi nzima)

(c) Asiwe na mkopo alioshindwa kulipa wakati wa kuomba mkopo mwingine.

(d) Asiwe na mkopo alioshindwa kulipa kutoka taasisi nyingine.

(e) Awe na historia nzuri chamani katika urejeshaji wa mikopo yake

(f) Awe mshiriki mzuri kwenye shughuli za chama

(g) Awe na mradi unaotengeneza faida

(h) Awe na dhamana toshelevu, mdhamini na wadhamini ikiwa akiba zake, hisa za hiyari na amana hazijitoshelezi kudhamini mkopo anaomba

Pamoja na sifa zilizoainishwa katika sehemu hii pia mambo yafuatayo yatazingatiwa kama sifa ya mwanchama kuweza kupatiwa mkopo

AKIBA NA HISA

Akiba na hisa za mwanachama zilizowekwa chamani zitazingatiwa na kuwa kigezo muhimu cha kutoa mkopo kwa mwanachama na ikiwa mwanachama hajatimiza sharti la kuwa na hisa na kuweka akiba kama taratibu zinavyoelekeza katika sera ya uhamasishaji wa uwekaji akiba na hisa anaweza kukosa sifa ya kupata mkopo.

TABIA (CHARACTER)

Tabia ya mkopaji itatathiminiwa kikamilifu kulingana na kumbukumbu zake za ukopaji na urejeshaji wa mikopo yake. Wanachama, Kamati ya Usimamizi, Kamati ya mikopo au kiongozi yeyote wa chama anayeweza kuwa sehemu ya kujua tabia ya mkopaji na anaweza kutoa maoni juu ya mkopaji husika.

Dhamana kubwa iliyopita kiwango cha mkopo haitakuwa kigezo cha kumpa mkopo mwanachama aliye na tabia au historia mbaya katika ukopaji na urejeshaji wa mikopo.

Wakopaji wapya watatathiminiwa kwa kuzingatia uwezo wao wa kufanya marejesho.

HALI (CONDITION)

Hali ya utoaji wa mkopo kwa mwanachama itazingatia mambo ya nje yanayoathiri mkopo wa mwombaji ikiwa ni pamoja na

i. Hali ya uchumi wa nchi
ii. Thamani ya pesa
iii. Sheria za nchi
iv. Hali ya soko la biashara inayoombewa mkopo
v. Hali ya soko la kazi/ajira

vi. Na mambo mengine yanayoathiri hali ya urejeshaji mkopo.

UWEZO WA MTIRIRIKO WA KIFEDHA

Uwezo wa kurejesha mkopo ndio kitu cha kwanza na cha msingi cha kuangalia katika kutathimini uwezo wa mwanachama kurejesha mkopo anaoomba kwa kutegemea shughuli za kiuchumi

DHAMANA YA MKOPO (COLLATERAL)

Dhamana itakayowekwa/zitakazowekwa na mwanachama wakati wa kuomba mkopo zitatakiwa kuwa na thamani zaidi ya kiwango cha mkopo utakaoombwa. Aidha, tathmini halisi ya thamani ya dhamana itakayowekwa na wanachama itatakiwa kutathiminiwa vizuri kabla ya kuwekwa kwenye dhamana ya mkopo. *(Mthaminishaji anayetambuliwa na serikali).*

2.3 Maombi ya Mkopo

Mwanachama kabla ya kupatiwa mkopo atapaswa kuzingatia mambo yafuatayo;

(a) Atachukua fomu chamani ataijaza na kuirudisha kwa utaratibu ulioelekezwa katika fomu hiyo.
(b) Mwanachama atalipia gharama za fomu ya maombi ya mkopo kiasi cha shilingi elfu tano (Tsh. 5,000/=) wakati wa kuchukua fomu
(c) Mwanachama ataomba kiasi cha Mkopo kulingana na hitaji lake.
(d) Mwanachama atalazimika kuambatisha vielelezo vyote muhimu kama fomu inavyoelekeza.

2.4 Mrejesho wa Sababu za Kukataliwa kupewa Mkopo

Kwa kuzingatia kanuni Na. 32 ya kanuni za huduma ndogo za fedha-zinazosimamia SACCOS kamati ya mikopo itapaswa kumtaarifu mwanachama kwa maandishi ikiwa itaona mwanachama hajakidhi vigezo vya kupata mkopo ndani ya siku saba baada ya kufanya maamuzi.

SEHEMU YA TATU

GHARAMA ZA MKOPO

3.1 Riba, Ada na Adhabu za Mikopo

Kiwango cha riba, ada, na adhabu ya mikopo vitapendekezwa na Bodi ya Chama na kupitishwa na Mkutano Mkuu wa wanachama. Aidha, kiwango cha riba kitawekwa baada ya kufanyika uchambuzi maalum utakaonyesha kiwango cha riba kilichowekwa kitanufaisha wanachama na kuweza kumudu gharama za uendeshaji za chama na mahitaji mengine ya chama kwa kuzingatia ulazima uliopo.

viwango vya riba, ada na adhabu vitafanyiwa marejeo ya mara kwa mara ili kuendana na wakati, na vinaweza kubadilishwa baada ya kuridhiwa na mkutano mkuu.

Mikopo yote italipiwa riba kwa kila mwezi kama inavyofafanuliwa kwenye Sera hii kwa kuzingatia jedwali Na.1

Jedwali Na.1 Viwango vya Ada, Riba na Adhabu

AINA YA MKOPO	Ada ya Mkopo	RIBA (%)	ADHABU(%) x Rejesho lilocheleweshwa
Maendeleo	1%	14.4% p.a	10%
Elimu	1%	12%	10%
Dharura	-	10%	10%
Sikukuu	-	5%	10%
Chap chap	-	5%	10%
Bima 1% ya mkopo (isipokua dharura na chapchap)			

SEHEMU YA NNE

4.0 KINGA DHIDI YA MAJANGA YA MKOPO

4.1 Gharama za Kinga ya Majanga ya Mkopo

UDOM SACCOS Ltd itatoza kiasi cha 1% katika kila mkopo unaochukuliwa isipokuwa mkopo wa dharura na kiasi hicho kitahifadhiwa katika akaunti maalum kwa lengo la kulinda mikopo ambayo haitarejeshwa kutokana na sababu zifuatazo;

i. Ikiwa mwanachama amefariki akiwa hajamaliza mkopo na chama kimethibitisha kuwa kwa namna yeyote mkopo ulioachwa hauwezi kulipika.
ii. Ikiwa mwanachama amepata ulemavu wa kudumu na imepelekea kushindwa kutekeleza majukumu yake ya kumwingizia kipato na hatimaye kushindwa kulipia mikopo anayodaiwa
iii. Ikiwa mwanachama amerukwa na akili na hawezi kutoa ushirikiano katika kufanya marejesho kwa mujibu wa mkataba wake na daktari wa serikali amethibitisha juu ya ugonjwa wa akili wa mwanachama husika.

4.2 Taratibu za Kuhudumia Mfuko wa Bima

a. Fedha za mfuko wa bima ya mkopo zitawasilishwa benki katika akaunti maalum mara baada ya mwanachama kupatiwa mkopo
b. Fedha za mfuko zitatumika kwa malengo yaliyokusudiwa kwa kuzingatia mahitaji yatayojitokeza.
c. Ikiwa mfuko haujaimarika vya kutosha kuweza kumudu mahitaji yanayojitokeza kiasi kinachodaiwa kinaweza kusubiri mfuko uimarike ndipo kilipwe

SEHEMU YA TANO

5.0 MUDA KIKOMO WA MAREJESHO YA MKOPO

5.1 Ukomo wa Kurejesha Mkopo

Mwanachama atarejesha mkopo wake kwa utaratibu aliopangiwa na kwa namna yeyote ile muda wa juu wa kurejesha mkopo hautazidi miaka mitano.

Jedwali Na. 2 Aina ya mikopo na muda wa marejesho

Aina ya Mkopo	Muda wa Marejesho
Maendeleo	Hadi Miezi 48
Elimu	Hadi Miezi 12
Dharura	Hadi Miezi 8
Likizo/Sikukuu	Hadi Miezi 2
Chapchap	Hadi Miezi 2

SEHEMU SITA

6. 0 VYANZO VYA KUKOPESHA NA UKOMO WA UKOPESHAJI

6.1 Fedha za kutoa Mikopo Chamani zinaweza kutoka katika Maeneo yafuatayo;

(a) Hisa za wanachama
(b) Malimbikizo ya faida
(c) Mikopo kutoka taasisi mbalimbali za kifedha na zisizo za kifedha.
(d) Misaada kutoka kwa wafadhili wa ndani na nje ya nchi.(kwa kuzingatia masharti)

6.2 Ukomo wa Ukopeshaji kwa kila Aina ya Mkopo

Kiwango cha juu cha mkopo wa UDOM SACCOS Ltd bila kuathiri matakwa ya kanuni ya 33(1) ya kanuni za huduma ndogo za fedha - SACCOS itakuwa kama ifuatavyo.

1) Mkopo wa Maendeleo	Tsh.	20,000,000/=
2) Mkopo wa Elimu	Tsh.	2,000,000/=
3) Mkopo wa Dharura	Tsh.	2,000,000/=
4) Mkopo wa Sikukuu	Tsh.	300,000/=
5) Mkopo wa Chapchap	Tsh.	200,000/=

SEHEMU YA SABA

7.0 UIDHINISHWAJI NA UREJESHAJI WA MIKOPO

7.1 Uidhinishaji wa Maombi ya Mikopo

(a) SACCOS haitatoa mkopo bila idhini ya kamati ya mkopo
(b) Kamati ya mikopo haitaidhinisha mkopo kama sehemu ya mkopo haijazaminiwa au mkopo haujazaminiwa kikamilifu
(c) Kamati ya mkopo itaridhia ombi la mkopaji kupewa mkopo baada ya kujiridhisha na uwezo wa mwanachama kufanya marejesho
(d) Kamati ya mikopo ina haki ya kukataa/kukubali au kurudisha ombi la mkopo kwa mwanachama ikiwa mwanachama atakuwa hakutimiza vigezo vya kupewa mkopo kama ilivyoelekezwa katika sehemu ya 2.1 ya sera hii.
(e) Ikiwa ombi la mkopo halijakubaliwa SACCOS itamfahamisha mwanachama sababu za kukatataliwa kwa ombi lake ndani ya kipindi cha siku saba.
(f) Kamati ya mikopo/kamati ya kitaalam itatumia kumbukumbu zifuatazo ili kufikia uamuzi wake;
    i) Mali anazotumia mwanachama kudhamini mkopo
    ii) Daftari linaloonyesha orodha ya wanachama
    iii) Uzoefu katika shughuli anayoombea mkopo
    iv) Aina ya mradi unaoombewa mkopo
    v) Mahali mradi ulipo
    vi) Pamoja na vigezo vingine vitakavyowekwa na chama.
    vii) Kanuni ya 30 ya kanuni za huduma ndogo za fedha – SACCOS za mwaka 2019
    viii) Ridhaa ya wanafamilia kwa dhamana zinazohusu familia.

7.2 Viwango vya Mikopo na Uidhinishaji

Uidhinishaji wa Kamati ya Mikopo

Mikopo yote ya Wanachama itaidhinishwa na Kamati ya Mikopo na Mikopo ya Watendaji na Viongozi kwa maana ya Bodi na Kamati ya Usimamizi itaidhinishwa na Bodi nzima

7.3 Uidhinishaji wa Bodi ya Chama

Bodi itakuwa na jukumu la kuidhinisha mikopo yote iliyoombwa na Viongozi (Bodi na Kamati ya Usimamizi).

7.4 Mikopo kwa Viongozi

i. SACCOS haitatoa mkopo kwa mjumbe wa bodi au mjumbe wa kamati yeyote kabla ya kupata idhini kutoka kwa wajumbe wa bodi.
ii. Mjumbe wa bodi au wa kamati hatoruhusiwa kuwa miongoni wa wajumbe wa kikao wakati wa kupitisha mkopo wake.

7.4 Mikopo kwa Watendaji wa Chama

i. SACCOS itatoa mikopo kwa watendaji ambao ni wanachama tu ikiwa masharti ya chama yanatambua watendaji kuwa wanachama.
ii. SACCOS haitatoa mkopo kwa mtendaji au mtu mwenye mahusiano ya karibu na chama kwa namna yeyote ile kabla ya kupata idhini kutoka kwa kamati ya mikopo.
iii. Mikopo ya watendaji wakuu wa SACCOS lazima ijadiliwe na bodi ya chama na kamati ya mikopo kabla haijapata idhini.

7.5 Mikopo Shirikishi (Loan Participation)

i. SACCOS iliyopo katika kundi B kwa kuzingatia kanuni ya SACCOS Na.38(1) inaweza kukopa kutoka SACCOS nyingine au kukopesha SACCOS kwa lengo la kuongeza ukwasi katika chama.
ii. SACCOS katika daraja B itafata taratibu zote za ukopaji na ukopeshaji kama zilivyoainishwa katika kanuni ya SACCOS ya mwaka 2019 na mikopo inayoombwa na chama kingine itafanyiwa tathmini na kamati ya mikopo na kuletwa kwenye bodi kwa ajili ya kufanya maamuzi ya mwisho.

Kwa namna yeyote ile SACCOS haitatoa mkopo kwa upendeleo, kwa viwango tofauti vya riba tofauti na vile anavyotozwa mwanachama mwingine.

7.6 Urejeshaji wa Mikopo

(a) Mwanachama atafanya marejesho ya mkopo pamoja na riba kupitia mfumo wa makato ya moja kwa moja kwenye mshahara wake yatakayofanywa na Mwajiri na fedha kuingizwa kwenye akaunti ya Chama. kwa sababu zisizozuilika, mwanachama anaweza kuwasilisha fedha taslimu ofisini muda wa kazi.

(b) Mwanachama anaweza kulipa mkopo wake kabla ya muda wa mwisho kufika katika muda wa kazi bila kulipishwa adhabu

(c) Ikiwa mwanachama atalipa kiasi cha mkopo wake au kulipa mkopo wote kwa mkupuo hatapaswa kulipa riba ya muda ambao hakukaa na mkopo kama inavyoelekezwa na kanuni ya 37(2) ya kanuni za SACCOS za mwaka 2019.

7.7 Marejesho ya Mikopo

(a) Kila mwanachama ana wajibu wa kuhakikisha anafanya marejesho yake kwa mikopo aliyochukua chamani.

(b) Kamati ya Mikopo/Meneja watahusika mara kwa mara kutengeneza taarifa ya hali halisi ya mikopo ya wanachama kila mwezi, ili kutoa hali halisi ya mikopo inayohitaji kufatiliwa kwa karibu zaidi.

(c) Taarifa zitaonyesha hali halisi ya maendeleo ya mikopo na zitawasilishwa mbele ya Bodi kila baada ya robo mwaka na kuwekwa kwenye mbao za matangazo na sehemu ambazo wanachama wanapatikana.

(d) Wadhamini wa mkopo watatakiwa kuhakikisha mkopaji anarejesha marejesho yake kwa mujibu wa jedwali la marejesho yake.

SEHEMU YA NANE

8.0 UKOKOTOAJI NA UAINISHAJI MIKOPO ILIYOCHELEWESHWA

Chama kinapaswa kuandaa taarifa za ukokotoaji wa mikopo iliyocheleweshwa kwa kuanzia tarehe ya mwisho ambayo rejesho la mkopo husika lilifanyika mpaka pale malipo yote yatakapokuwa yamekamilika. Mikopo iliyocheleweshwa itakokotolewa kila mwezi na kutolewa taarifa siku ya mwisho wa mwezi ambapo mikopo hiyo ita ainishwa katika makundi yafuatayo:-

Jedwali Na.3 Makundi na Hali ya Ucheleweshaji.

Na.	Makundi ya Uchelewaji	Hali ya Uchelewaji
1.	Mikopo iliyopo kwenye angalizo	Siku 31-90
2.	Mikopo iliyo chini ya Kiwango	Siku 91-180
3.	Mikopo yenye mashaka	Siku 181-365
4.	Mikopo mibaya/Hasara	Zaidi ya siku 365

8.1 Taarifa Muhimu Zinazopaswa Kuainishwa kwa Mikopo Iliyocheleweshwa

Taarifa ya ucheleweshwaji wa mikopo itajumuisha mambo yafuatayo;

i. Jina la mwanachama, anuani na mawasiliano yake binafsi
ii. Tarehe mkopo ulipotolewa
iii. Mkopo halisi uliotolewa na bakaa la deni linalodaiwa ambalo halijarejeshwa chamani
iv. Majina ya wadhamini na dhamana ya mkopo iliyowekwa

SEHEMU YA TISA

9.0 USITISHAJI WA MAPATO TARAJIWA NA MAREKEBISHO YA MKOPO

9.1 Kusitisha Mapato Tarajiwa Kutokana na Mikopo Iliyocheleweshwa

Chama kitasitisha riba zote tarajiwa ambazo zitakuwa zimekadiriwa kupatikana kwenye mwaka husika kutokana na mikopo iliyocheleweshwa iwapo mkopo uliotolewa hautalipwa kwa siku tisini. Aidha, chama kitaondoa mapato tarajiwa yanayotokana na mikopo kutoka katika akaunti ya mapato tarajiwa.

9.2 Mapitio ya Kufanya Marekebisho ya Mikopo

UDOM SACCOS Ltd haitafanya marekebisho ya mkopo zaidi ya mara moja kwa wanachama wake watakaopewa mikopo na kushindwa kurejesha kwa wakati.

i. Mkopo wowote ambao umefanyiwa marekebisho au mabadiliko katika masharti yake ya awali, hautapaswa kuainishwa kama "upo katika daraja zuri" isipokuwa marejesho ya mkopo huo yamefanyika kikamilifu angalau mara nne mfululizo tangu mkopo ulipofanyiwa marekebisho.

ii. iwapo mkopo utafanyiwa marejesho kikamilifu mara nne mfululizo, mkopo huo utaainishwa kama mkopo usiocheleweshwa.

iii. UDOM SACCOS Ltd itatoa taarifa ya mikopo yote iliyofanyiwa marekebisho kama taarifa inayojitegemea katika mizania ya hesabu ya chama.

SEHEMU YA KUMI

10.0 MADENI, MATENGO NA USIMAMISHAJI WA MIKOPO KWA MUDA

10. 1 Madeni Mabaya

(a) Madeni mabaya ni yale yatakayokuwa yameshindwa kurejeshwa katika kipindi kinachozidi siku 30 kama

ilivyofafanuliwa katika kanuni ya 40 (1)(2) ya kanuni za huduma ndogo za fedha (SACCOS) za mwaka 2019

(b) Madeni mabaya yatafutwa katika vitabu vya hesabu za chama yatakapokuwa yamefikia umri zaidi ya miezi kumi na mbili (12) kwa kuzingatia Kanuni ya 43 ya kanuni za SACCOS za mwaka 2019.

(c) Chama kitaendelea kufuatilia madeni hayo na yakilipwa yataingizwa kama mapato mengineyo kwa kuzingatia taratibu za kihasibu.

10.2 Matengo ya Madeni Mabaya

Chama kitafanya matengo ya mikopo mibaya kwa kuzingatia kanuni Na. 40(3) ya kanuni za huduma ndogo za fedha za mwaka 2019.

Jedwali la 2: Matengo ya Mikopo Mibaya kulingana na Umri wa Mikopo

Na.	Kundi	Umri (Siku)	Matengo ya Madeni Mabaya (%)
1	Kiwango	Siku 0 – 30	-
2	Angalizo	Siku 31-90	10%
3	Chini ya Kiwango	Siku 91-180	30%
4	Mashaka	Siku 181-365	50%
5	Hasara	Zaidi ya siku 365	100%

UDOM SACCOS Ltd itatenga kiasi toshelevu cha fedha kinachofikia 15% kutoka katika faida yake ya mwaka kwa ajili ya kufidia mikopo mibaya iliyocheleweshwa na wanachama kwa kuzingatia kanuni Na. 40(3) ya kanuni za huduma ndogo za Fedha (SACCOS) za mwaka 2019.

Kiasi cha tengo litakalotengwa kwa ajili ya kufidia mikopo mibaya iliyocheleweshwa kitawekwa kwenye akaunti maalum ya mikopo mibaya.

10.3 Kusimamisha Mikopo kwa Muda

(a) Chama kinaweza kusimamisha utoaji wa mikopo kulingana na mwenendo wa ulipaji wa mikopo hiyo.

(b) Ikiwa na Mikopo mingi ambayo ipo mikononi mwa wanachama na haijakusanywa na hivyo kuhatarisha hali ya ukwasi katika chama "liquidity crisis".

(c) Endapo Mrajis wa Vyama vya Ushirika atafanya ukaguzi na kubaini na kujiridhisha kuwa hali halisi ya kifedha ni mbaya.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA

11. 0 UKUSANYAJI WA MADENI

Mikopo yote itakayotolewa na chama kwa wanachama wake itapaswa kulipwa chamani kwa utaratibu uliopangwa na ikiwa utaratibu uliowekwa hautafuatwa na wakopaji, chama kitakuwa na jukumu la kufuatilia na kuhakikisha madeni yote yanakusanywa.

11.1 Mambo ya Kuzingatia kabla ya kuanza Ukusanyaji wa Madeni

Chama kitaendelea kuhakikisha madeni yote yanakusanywa kwa kuzingatia utaratibu uliowekwa kati ya mkopaji na mkopeshaji na mambo yafuatao yakibainika ufatiliaji wa karibu utahitajika, aidha miongoni mwa mambo hayo ni pamoja na;

i. Malipo ya marejesho ya mwanachama yatakuwa pungufu ya malipo yaliyotakiwa kulipwa kwa mujibu wa masharti ya mkataba uliosainiwa na mwanachama kipindi anachukua mkopo.

ii. Endapo malipo ya marejesho ya mwanachama hayatafanyika ndani ya kipindi cha siku thelathini (30) tangu marejesho hayo kutakiwa kufanyika bila kujali kuwa mkopo uliocheleweshwa ni riba au riba na mkopo msingi.

iii. Iwapo Jedwali la marejesho ya Mkopo lililopo kwenye fomu ya mikopo halitazingatiwa katika marejesho ya mkopo ya mwanachama.

11.2 Mkataba wa Mkusanya Madeni

Chama kinaweza kuingia mkataba na mkusanya madeni endapo itaonekana mkopaji amecheleweshha marejesho na jitihada za chama kufanya ufatiliaji zimeshindwa kuzaa matunda na hatimaye kuona umuhimu wa kuweka mkusanya madeni.

Aidha chama kinapaswa kuzingatia mambo yafuatayo kabla ya kuingia mkataba na mkusanya madeni;

i. Kuhakikisha mkusanya madeni ana kibali maalum cha kufanya kazi hiyo kutoka mamlaka halali za serikali
ii. Kujiridhisha mahali na sehemu mtoa huduma anafanyia kazi zake
iii. Kuangalia historia ya mtoa huduma
iv. Kuhakikisha mtoa huduma analinda haki za mwachama wakati wa kukusanya madeni
v. Kuhakikisha mkusanya madeni anakusanya deni kwa kuzingatia mkataba na makubaliano yaliyopo kwenye fomu ya mkopo na mkataba wa mkopo
vi. Kuhakikisha mkusanya madeni anatambua vema mali za mkopaji zilizotumika kudhamini mkopo
vii. Kufanya tathmini juu ya uwezo wa mkusanya madeni kuhusu nyenzo na uwezo utakaomsaidia kufanya kazi yake bila kuingiza chama kwenye hasara.
viii. Mkataba uainishe haki na wajibu za pande zote na upite kwa mwanasheria kwa ajili ya kulinda haki za pande zote
ix. Mkataba wa mkusanya madeni na chama unapitishwa kwa Mrajis ili aone kama mkataba husika haujaegemea upande mmoja

SEHEMU YA KUMI NA MBILI

12.0 UFUTAJI WA MIKOPO NA UUZAJI WA DHAMANA

12.1 Hatua za Ufutaji wa Mikopo

SEHEMU YA KUMI NA MBILI

12.0 UFUTAJI WA MIKOPO NA UUZAJI WA DHAMANA

12.1 Hatua za Ufutaji wa Mikopo

UDOM SACCOS Ltd itafuta mikopo yake kutoka katika mizania yake endapo:

(a) Mkopo utacheleweshwa kurejeshwa kwa zaidi ya siku 365;
(b) Chama kitapoteza haki zake za kimkataba zinazohusiana na mkopo husika;
(c) Chama kimekosa haki kisheria katika dai la mkopo husika
(d) Mkopo utakapoonekana hauwezi kukusanywa;
(e) Hakuna uwezekano wa chama kukusanya mkopo kutokana na hukumu ya mahakama.
(f) Dhamana zote zilizodhamini mkopo, zimetathminiwa na kuuzwa, na mapato yanayotokana na mauzo yameshindwa kufuta mkopo unaodaiwa
(g) Chama hakina uwezo wa kukusanya mkopo au hakuna dhamana au jitihada za kukusanya deni zimeshindikana.
(h) Ikiwa chama kina tengo la mikopo mibaya linalotosha kufuta mkopo

Iwapo mkopo wa mwanachama utafutwa kwenye vitabu vya chama na kama mwanachama huyo atakuwa hajatangazwa kufilisika, mkopo huo utapaswa kufuatiliwa na kukusanywa kama mikopo mingine.

12.2 Taratibu za Chama kuuza Dhamana za Mwanachama

Ili kufidia mikopo mibaya chama kinaweza kuuza dhamana za mwanachama. Aidha Kabla chama hakijauza dhamana za mwanachama kitapaswa kuzingatia mambo yafuatayo;

i. Akiba, amana na hisa za hiari za mwanachama zimechukuliwa katika akaunti ya mwanchama lakini hazijatosheleza kulipa deni husika la mwanchama
ii. Wadhamini wamepatiwa taarifa na kushindwa kutoa ushirikiano wa kutosha kuhakikisha deni la mkopaji limelipwa.
iii. Ikiwa mwanachama ana dhamana zaidi ya moja dhamana itakayouzwa ni ile tu inayoweza kukidhi deni husika na dhamana zilizobaki zinaweza kurudishwa baada ya kujiridhisha deni husika limelipwa kikamilifu.

iv. Chama kitalazimika kurudisha kiasi cha fedha kilichobakia mara baada ya dhamana kuuzwa na kufuta mkopo
v. Chama kinaweza kuuza dhamana za mdhamini baada ya akiba, hisa za hiari na dhamana za mkopaji mwenyewe kushindwa kulipia mkopo

14.0 HITIMISHO

Sera hii imetayarishwa na kupitishwa Bodi ya UDOM SACCOS Ltd kwa niaba ya wanachama; katika kikao kilichofanyika tarehe ..05.. Mwezi ..04..., mwaka ..2020..... Na itaanza kutumika tarehe ..05..., mwezi..08.., mwaka ..2020... baada ya kuidhinishwa na Mrajis.

Mrajis wa Vyama vya Ushirika

Tarehe 05/08/2020

TANZANIA

Registered this ...5th...

day of ...August... 2020

Asst. Registrar of Cooperative Societies